

Melken in de Nieuwe Realiteit

Jelle Zijlstra, Animal Sciences Group WUR, Lelystad

Rabobank

LEI

WAGENINGEN UR

ANIMAL SCIENCES GROUP
WAGENINGEN UR

Wat is de Nieuwe Realiteit?

- Zicht op afschaffing melkquotering in 2015, hoe anticiperen?
- Sterkere melkprijsfluctuaties, van 25 tot 40 cent
- Sterke animo NL melkveehouders voor schaalvergroting, maar rendement?
- Sterkere prijsfluctuaties voer, mede door gebruik voer voor bio-energie
- Gunstige ontwikkeling mondiale zuivelconsumptie

Dè vraag binnen Melken in de Nieuwe Realiteit

Wat zijn de cruciale beslissingen
voor melkveehouders in de
komende vijf jaar?

ANIMAL SCIENCES GROUP
WAGENINGEN UR

Onderzoek Nieuwe Realiteit 2007/2008

- Marktvooruitzichten
- Prijsfluctuaties verleden
- EU-beleid
- Expert sessies
- Enquêtes melkveehouders NL
- Enquêtes + interviews experts EU, VS, NZ

5

Thema's

5

Cruciale
beslissingen

- Bedrijfsplannen
- Tools, checklists
- Literatuur

16

Conclusies en
aanbevelingen voor
ondersteuning
besluitvorming

5 Cruciale beslissingen

5 thema's

1. Onder-
nemer-
schap

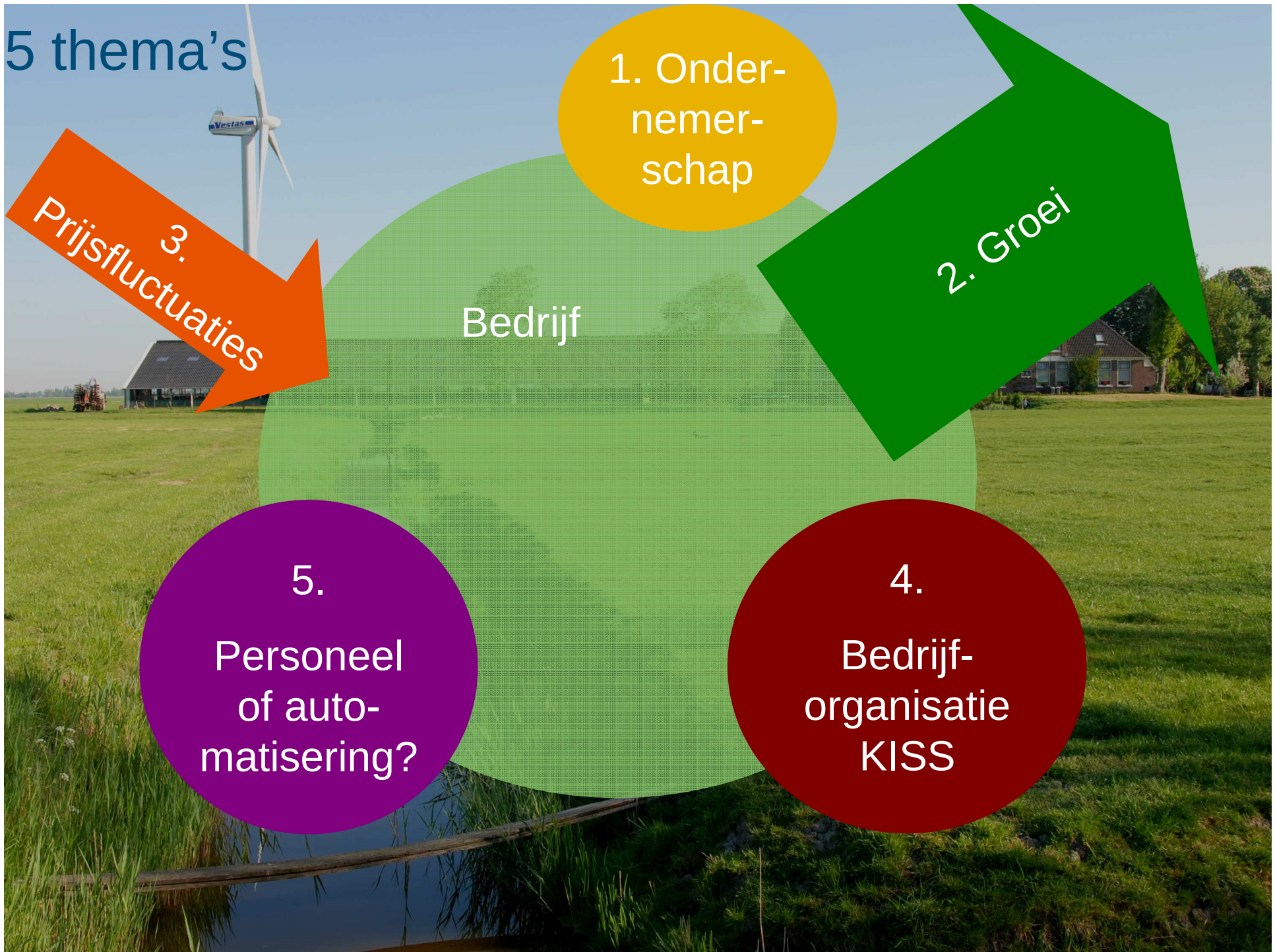
2. Groei

3.
Prijzfluctuaties

Bedrijf

5.
Personeel
of auto-
matisering?

4.
Bedrijf-
organisatie
KISS

Cruciale beslissingen

1. Hoe verbeter ik mijn **ondernemerschap**?
2. Hoe laat ik mijn bedrijf **groeien**
3. Hoe bedrijf voorbereiden op **prijsschommelingen**?
4. Hoe hou ik mijn **bedrijfsorganisatie** eenvoudig?
5. Hoe maak ik bij **extra werk** afweging personeel of automatisering?

Ondernemerschap verbeteren

1. Persoonlijke kwaliteiten

2. Oriëntatie

3. Visie op sector ->
Plan bedrijf

4. Rendement

ANIMAL SCIENCES GROUP
WAGENINGENUR

Investerings bij groei

Productiemiddel	Per koe	Per kg melk
Melkkoe (8000 kg melk) plus jongvee	1.500	0,19
Melkquotum (in 2008)	6.800	0,85
Stal (excl. melkinstallatie)	4.000	0,5
Grond	0	0
Voeropslag	1.000	0,13
Melkinstallatie	0	0
Totaal	13.300	1,66

Lasten per extra kg melk bij groei

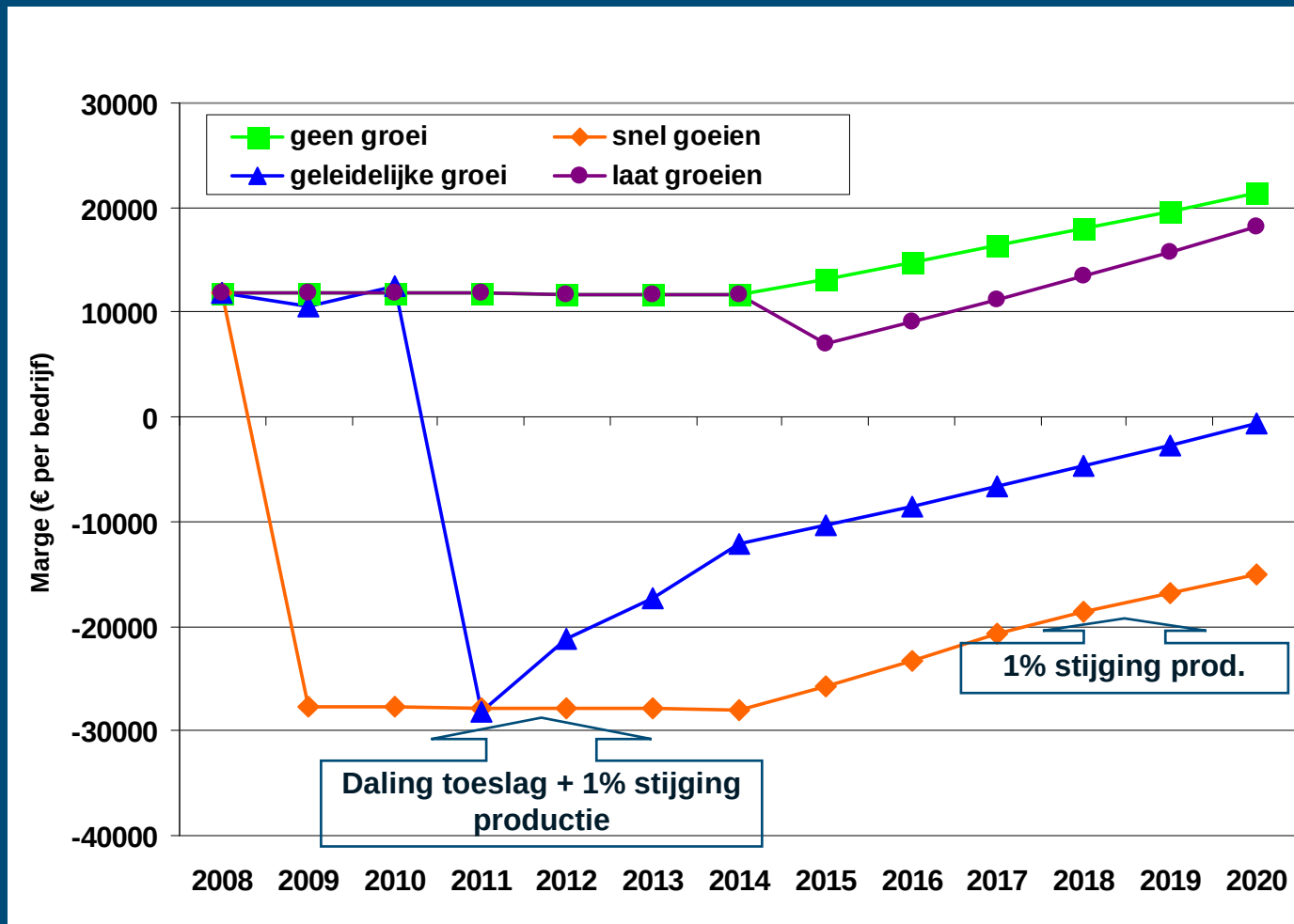
Financiële gevolgen van de extra kg melk	
Investering per kg melk	1,66
Voerkosten	0,14
Veekosten	0,00
Mestafvoer	
Energie en diversen	
Arbeid	
Omzet en aanwas	
Totaal exploitatie	
Rentelasten	
Aflossingen	
Totaal rente en aflossing	
Totale lasten per extra kg melk	
Voordeel voor 25%-beste bedrijven	
Totale lasten voor 25% beste bedrijven	0,39
Tekort bij melkprijs van 0,33	-0,06
Bij aankoop van 400.000 kg melk	-24000

1. Zorg voor meer inzicht in het financieel effect van de extra melk. Wat levert dat op?

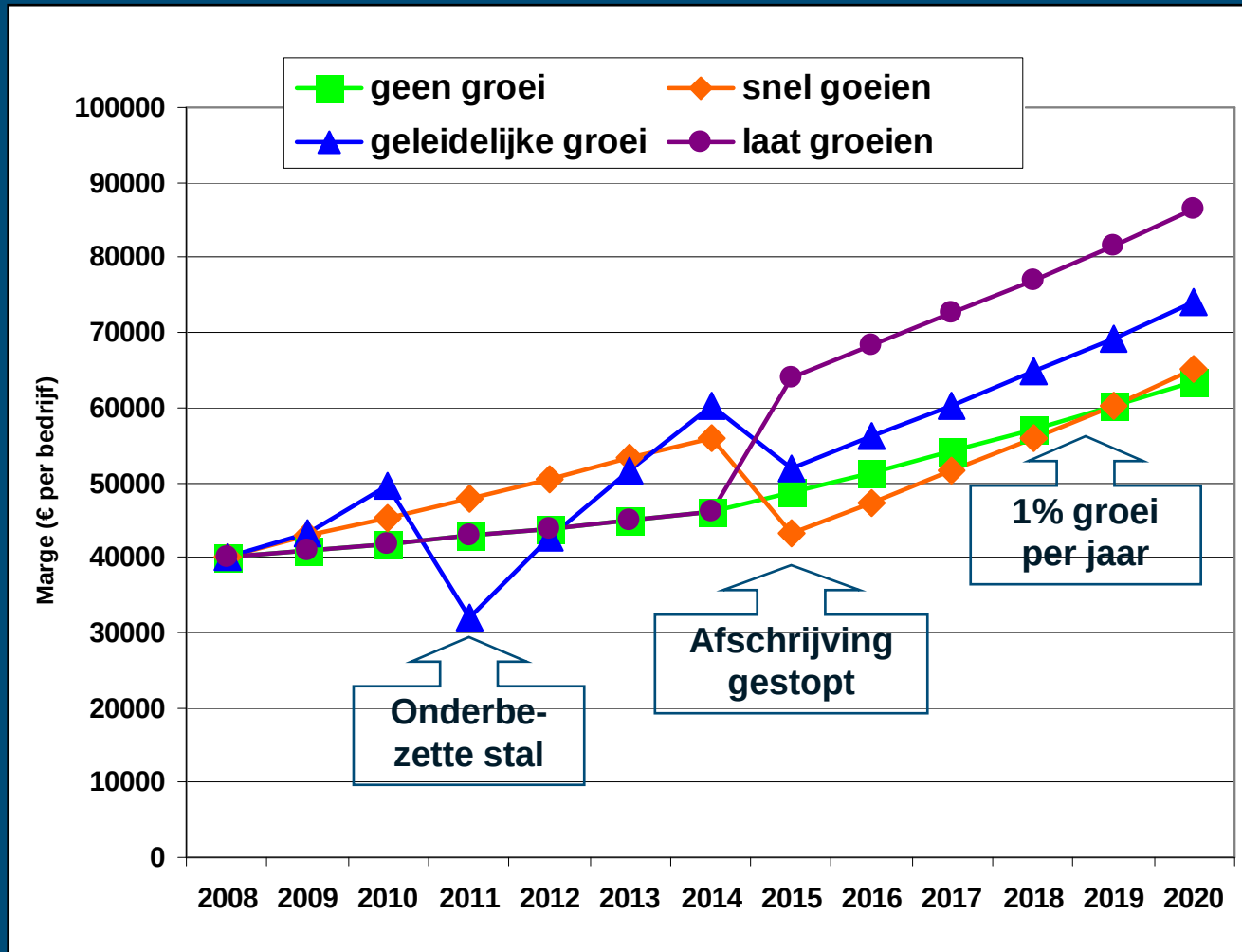
2. Offer niet marge in de huidige situatie op om groei haalbaar te maken.

Marge bij 4 groeiscenario's (Standaardbedrijf)

Marge bij 4 groeiscenario's (Topbedrijf)

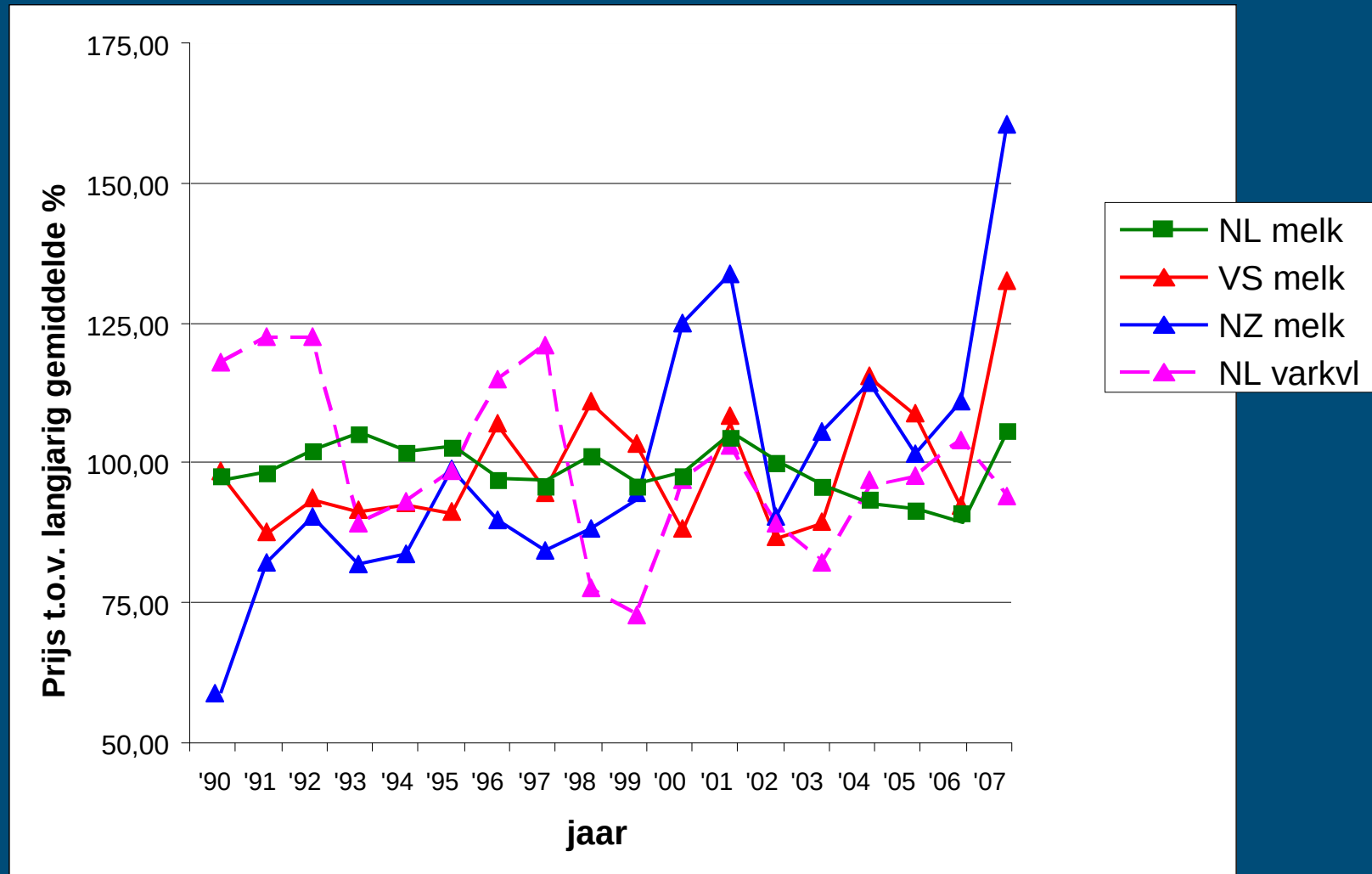

Conclusies groei

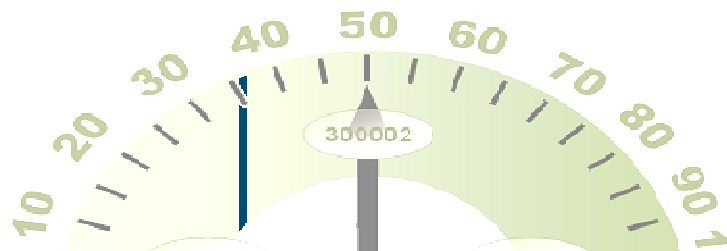
- Cruciale factoren rendement groei: investering per extra kg melk, kostprijs extra melk en vreemd vermogen per kg melk vóór investering
- Beste perspectief voor groei bij 25%-beste bedrijven
- Uitstel groei tot na afschaffing quotering is beste groeiscenario

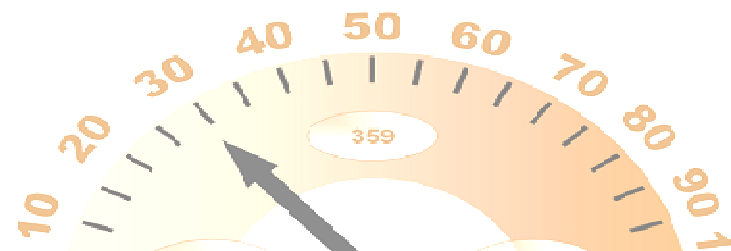
Schommelingen in prijzen 1990-2007

Dashboard marktvooruitzichten melk

Economische groei in opkomende economieën

Energieprijs -> invloed op voerprijs

Termijnmarkt zuivel VS
Europese termijnmarkt Eumix

Landbouw- en energie-beleid EU en VS

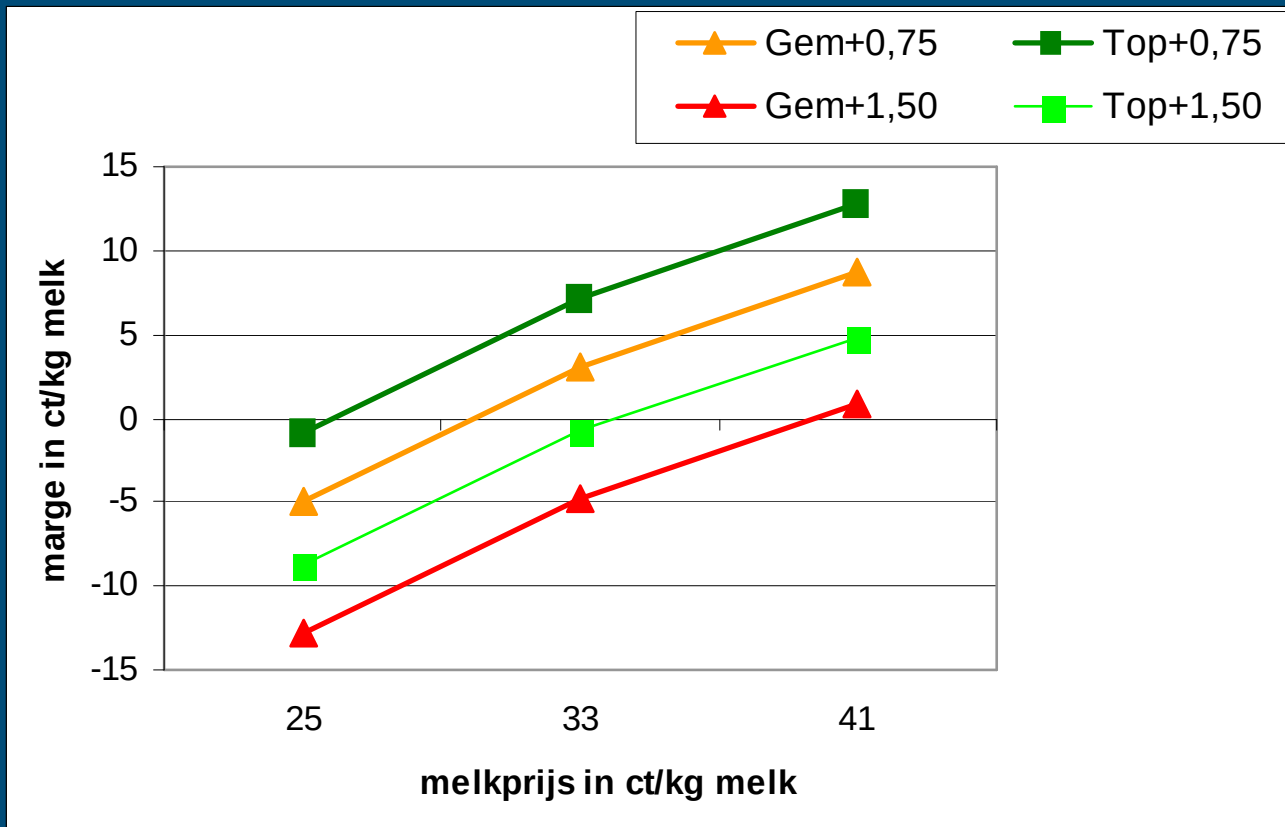

Productie-uitbreiding in zuivel-regios wereldwijd

Verband tussen melkprijs en marge

4 bedrijven: Gemiddeld of top-saldo en schuld/kg melk 0,75 of 1,50

Conclusies prijsschommelingen

- Saldo en schuld per kg melk bepalen sterk liquiditeitsrisico
- Verken gevolgen van hoge en lage melkprijs
- In goede tijden aflossen is beste voorbereiding
- Veel maatregelen mogelijk, hoofdlijnen
 - Investeringsbeleid afstemmen
 - Sturen met ontvangsten en uitgaven
 - Prijsafspraken met lange looptijd (melk, voer, rente)

Bedrijfsorganisatie: Keep it Simple (KISS)

Waarom KISS?

- Transparante bedrijfsvoering voor personeel
- Zelf overzicht houden

*Hèt organisatiemodel voor groeifase tussen
75 en 200 koeien*

De KISS-methode:

1. Zelfkennis en zelf-organisatie
2. Organisatie veemanagement
 - Preventie
 - Type koe
 - Routing afkalfboxen, behandelstraat, zorgkoeien
3. Financieel mamagement:
 - Investeren: de kunst van het weglaten
 - Automatisering Ja/Nee?
 - Kengetallen: sturen en monitoren
4. Personeel en arbeid
 - Taakverdeling: verantwoordelijkheid, motivatie, resultaat
 - Vaste dag-, week- en maandindeling
 - Protocollen

Afweging: personeel of automatisering?

Aanbevelingen:

1. Zorg voor goede afweging: personeel of automatisering?
2. Welk type medewerker voor welke activiteit (vast, uitzend, STAP, ZZP, scholier, enz)?
3. Omgaan met personeel is te leren

Conclusies: type personeel en soort automatisering

Checklisten personeel of automatisering?

1. Inventarisatie behoefte en aanbod arbeid: nu en na groei
2. Test: wil ik werken met medewerkers?
3. Welk type arbeid of automatisering mogelijk?
4. Vergelijking arbeidsbesparende investeringen

Conclusies: type personeel en soort automatisering

Conclusies en aanbevelingen

1. **Persoonlijke kwaliteiten + visie op markt -> plan**
2. **Hoog saldo, lage vaste kosten en lage schuld:**
de remedie tegen groeipijn en prijsfluctuaties
3. Stel **groei** uit tot $\text{quotumprijs} = 0$
4. **KISS** is het recept om het groeiende bedrijf goed te managen
5. **Extra werk:** persoonlijke voorkeur en kostenoverwegen
bepalen: **automatisering en categorie personeel**

Conclusies en aanbevelingen voor adviseur

1. Schenk meer aandacht aan effect extra uitbreiding op winst en liquiditeit/marge
2. Kritieke opbrengstprijis nieuwe plan “verdunt” negatieve gevolgen van plan!
3. Spreek creativiteit aan om investeringen bij groei te verlagen
4. Geef effect prijsfluctuaties aan

Waarom kennen we in NL nauwelijks “groeien met rendement”?

Hulpmiddelen adviseurs

- Overzicht 5 thema's, 5 beslissingen en 16 conclusies en aanbevelingen
- Rapport 116: "Handboek" Bedrijfsontwikkeling 2008
- Rapport 114 en 115: Achtergronden voor visievorming
- DVD voor introductie 5 thema's op themadag of -avond
- Programma's voor dagdelen met groepen veehouders
- Checklisten en werkformulieren

